

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty zmian przepisów

Konferencja „Odpady i rekultywacja terenów przemysłowych, zwłaszcza pogórnictwa. Prawo. Technologie. Finanse” 23 czerwiec 2014 PIE

dr Jerzy Kopyczok
Z-ca WIOŚ Katowice

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

Przepisy dotyczące w sposób bezpośredni i pośredni rekultywacji:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001, nr 62, poz.627 ; tekst jednolity; Dz.U. 2008, nr 25 poz.150 ze zmianami),
2. Ustawa z dnia 27 lipca 2007 r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U.2001, nr 100, poz.1085),
3. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 1995, nr 16, poz.78; tekst jednolity; Dz.U.2004 nr 121, poz. 1266 ze zmianami),
4. Program Rządowy dla terenów przemysłowych przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 27 kwietnia 2004 r., Ministerstwo Środowiska,
5. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. 2007, nr 75, poz.493); tekst jednolity; Dz.U. 2014, poz.210,

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

Przepisy, programy, interpretacje dotyczące rekultywacji:

6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz.U. 2008, nr 82, poz.501),
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz.U. 2008, nr 103, poz.664),
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2011, nr 163, poz.981),
9. Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz.U. 2008, nr 138, poz.865, ze zmianami),
10. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.2013, poz.21),
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz.U. 2006, nr 49, poz.356),
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. 2013, poz.523)

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

Przepisy, programy, interpretacje dotyczące rekultywacji:

13. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U. 2010, nr 137, poz. 924),
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. 2002, nr 165, poz. 1359),
15. Pismo Ministerstwa Środowiska Pip-021-06/BOA2396/02 łk z dnia 21.01.2003 r w sprawie standardów jakości powierzchni ziemi,
16. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. 2001, nr 115, poz. 1229 ze zmianami),
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. 2008, nr 143, poz. 896),
18. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach; tekst jednolity (Dz.U. 2011, nr 12, poz. 59 ze zmianami),

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

Przepisy dotyczące w sposób bezpośredni i pośredni rekultywacji:

- 19. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; tekst jednolity (Dz.U. 2013, poz.627),**
- 20. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. 2009, nr 48, poz.390 ze zmianami),**
- 21. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2012, poz.647, tekst jednolity),**
- 22. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 2010, nr 102, poz.651 , tekst jednolity),**
- 23. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. nr 9, poz.31 ze zmianami),**

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

Przepisy dotyczące w sposób bezpośredni i pośredni rekultywacji:

- 24. Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. 1982, nr 19, poz.147 ze zmianami),
- 25. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. 1997, nr 137, poz.926 ze zmianami),
- 26. Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz.U.2002, nr 169, poz.1386 ze zmianami).

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*

*Implementacja **dyrektywy 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (Dyrektywa IED)**. Jednym z celów jest zapewnienie aby eksploatacja zakładów przemysłowych nie prowadziła do pogorszenia jakości gleby i wód podziemnych. Nakłada obowiązek diagnozowania środowiska (gleby i wód) przed i po zakończeniu działalności zakładu. Po zakończeniu działalności, doprowadzenie do stanu początkowego, niestwarzającego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz dla środowiska.*

W nowelizacji ustawy najistotniejsze zmiany dotyczą odpowiedzialności za zanieczyszczenie gleby wyrządzone przed 30 kwietnia 2007 r.

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*

Dopasowanie regulacji krajowych do postanowień Dyrektywy IED nastąpi poprzez zmianę:

- 1. Ustawy – Prawo ochrony Środowiska,*
- 2. Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2010 r., nr185, poz.1243 z późn. zm.),*
- 3. Ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. nr 112, poz.982 z późn.zm.)*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*

*Definicja: „**historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi** – rozumie się przez to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., rozumie się przez to także szkody w środowisku w powierzchni ziemi, która została spowodowana przez zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat oraz do której nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. nr 75, poz.493 z późn.zm.)*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*

Starosta sporządzi listę terenów, na którym stwierdził występowanie potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi i aktualizuje ją co dwa lata.

Lista oraz aktualizacja mają być przekazywane co dwa lata regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska, który prowadzi rejestr terenów, na których występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi.

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Władający powierzchnią ziemi, na której występuje „historyczne zanieczyszczenie ziemi” ma być zobowiązany do przeprowadzenia tzw. **remediacji**, będącej pewnym odpowiednikiem obowiązku rekultywacyjnego.*

*Definicja: „**Remediacja** to poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości, kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji powodującej ryzyko, tak, aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub stanu środowiska , z uwzględnieniem obecnego i planowanego w przyszłości użytkowania terenu; w uzasadnionych przypadkach remediacja może polegać na samooczyszczeniu, jeżeli przynosi ono największe korzyści dla środowiska.”*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*

Substancja powodująca ryzyko – „rozumie się przez to substancję stwarzającą zagrożenie i mieszaninę stwarzającą zagrożenie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i mieszaninach (Dz.U. nr 63, poz.322), w szczególności substancje wymienione w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art.101 a ust.4.”

substancja niebezpieczna, substancja stwarzająca szczególne zagrożenie dla środowiska –Poś, substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – Prawo wodne

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*
 1. *Zanieczyszczenie powierzchni ziemi ocenia się na podstawie przekroczenia **dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko**,*
 2. *Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się potrzebą ujednoczenia zasad dokonywania oceny wystąpienia zanieczyszczenia powierzchni ziemi, określi w drodze rozporządzenia min: dopuszczalne zawartości w glebie oraz dopuszczalne zawartości w ziemi niektórych substancji powodujących ryzyko, zróżnicowane dla poszczególnych właściwości gleby oraz grup gruntów, wydzielonych w oparciu o sposób ich użytkowania.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*
 1. *Władający powierzchnią ziemi, na której występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, jest obowiązany do przeprowadzenia remediacji,*
 2. *Jeżeli władający powierzchnią ziemi wykáže, iż historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, dokonane po dniu objęcia przez niego władania, spowodował inny wskazany podmiot, zwany sprawcą, to obowiązek remediacji spoczywa na sprawcy,*
 3. *Jeżeli zanieczyszczenie zostało spowodowane przez sprawcę za zgodą lub wiedzą władającego powierzchnią ziemi, jest on obowiązany do przeprowadzenia remediacji solidarnie ze sprawcą.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*
 1. *Władający powierzchnią ziemi lub sprawca, obowiązany do przeprowadzenia remediacji historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi przedkłada regionalnemu dyrektorowi **projekt planu remediacji**,*
 2. *Plan remediacji ustala regionalny dyrektor ochrony środowiska w drodze **decyzji**, po zasięgnięciu opinii,*
 3. *Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje kontroli wykonania decyzji ustalającej plan remediacji.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*

Projekt uchyla obowiązującą obecnie regulację zgodnie, z którą podmiot obowiązany do rekultywacji zanieczyszczonej gleby lub ziemi wykaze, że zanieczyszczenie nastąpiło przed 1 września 1980 r., rekultywacja może być ograniczona do przeprowadzenia działań, które wykluczają zagrożenie życia lub zdrowia ludzi bądź powstanie innych szkód oraz możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia.

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*

*Projekt doprecyzowuje niektóre przepisy innych ustaw, w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych pojawiających się przy ich stosowaniu po wprowadzeniu nowych regulacji. **Zmienia się następujące ustawy:***

- 1. Ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r. nr 121, poz.1266, z późn.zm.),*
- 2. Ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r. nr 151, poz.1220, z późn.zm.),*
- 3. Ustawę z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. nr 75, poz.493 z późn.zm),*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Projekt z 27 lipca 2012 r.)*
- 4. *Ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r nr 199, poz.1227 z późn.zm.)*
- 5. *Ustawę z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. nr 130, poz.1070, z późn. zm.),*
- 6. *Ustawę z dnia 9 czerwca 2001 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. nr 163, poz.981).*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2001 r. (Dz.U. nr 163, poz.981).*

Zasadnym jest wprowadzenie w prawie geologicznym i górniczym przepisów:

- ◎ *regulujących kwestię rekultywacji terenów po działalności górniczej w jednym akcie tj.Pgg,*
- ◎ *wskazujących, poprzez wprowadzenie definicji rekultywacji, kierunek rekultywacji terenów po działalności górniczej (ukształtowanie terenu w sposób umożliwiający jego wykorzystanie w sposób zgodny z przeznaczeniem ustalonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo wynikającym z odrębnych przepisów),*
- ◎ *wskazujących organy nadzoru górniczego jako organy właściwe w sprawach rekultywacji,*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2001 r. (Dz.U. nr 163, poz.981).*

Zasadnym jest wprowadzenie w prawie geologicznym i górniczym przepisów:

- ◎ *regulujących kwestię rekultywacji kompleksowo w planie ruchu zakładu górniczego lub w koncesji udzielonej przez starostę, przez projekt rekultywacji – od rekultywacji terenów w ramach prowadzenia ruchu zakładu górniczego po rekultywację terenów likwidowanego (likwidowanej części) zakładu górniczego,*
- ◎ *umożliwiających nakazanie przeprowadzenia rekultywacji w przypadku działalności regulowanej ustawą bez koncesji.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz.U.2008 r., nr138, poz.865)*

Art.3 ust.1 pkt 11 – Definicja obowiązująca:

„Rekultywacja terenu – zagospodarowanie terenu, w tym oczyszczanie gruntu , na który miał wpływ obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w taki sposób, aby przywrócić go do właściwego stanu użytkowego i przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem jakości gleby, dzikiej fauny i flory, siedlisk naturalnych, systemów słodkiej wody oraz krajobrazu”

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Ustawa z dnia ... o zmianie ustawy o odpadach wydobywczych oraz o zmianie niektórych innych ustaw*

Art.3 ust.1 pkt 11 – nowa Definicja

„Rekultywacja – oczyszczanie gruntu, na który miał wpływ obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w taki sposób, aby przywrócić go do odpowiednich celów użytkowych i przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości gleby, dzikiej fauny i flory, siedlisk naturalnych, systemów słodkiej wody oraz krajobrazu”

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U.2010 r., nr137,poz.924)*

§2 ust.1.

„Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane, jeżeli spełnione są następujące warunki:”

§2 ust.1 pkt 6

„ich stosowanie nie powoduje pogorszenia jakości gleby, a w szczególności przekroczenia standardów jej jakości oraz standardów jakości ziemi, określonych w przepisach wydanych na podstawie art.105 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. nr25, poz.150 z późn. zm.), oraz nie powoduje pogorszenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych.”

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

□ *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia ...w sprawie komunalnych osadów ściekowych*

Realizacja upoważnienia zawartego w art.96 ust.13 ustawy z dnia 14 grudnia o odpadach (Dz.U. z 2013 r.,poz.21)

§2 ust.1.

„Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane, jeżeli spełnione są następujące warunki:”

§2 ust.1 pkt 6

*„ich stosowanie nie powoduje pogorszenia jakości gleby, ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych; a w **szczególności nie powoduje szkody w środowisku** w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2007 r. ,nr 75, poz.493 z późn. zm.,)”*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U.2010 r., nr137,poz.924)*

§3 ust.3

„Przy ustalaniu dopuszczalnej dawki komunalnego osadu ściekowego wykorzystywanego na cele w rolnictwie oraz rekultywacji gruntów na cele rolne uwzględnia się zasady dobrej praktyki rolniczej, stosowane na danym gruncie nawozy, środki wspomagające uprawę roślin lub dodatki do wzbogacenia gleby w rozumieniu przepisów rozporządzenia (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi...”

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

□ *Projekt; R.M.Ś. w sprawie komunalnych osadów ściekowych §3 ust.3*

„Przy ustalaniu dopuszczalnej dawki komunalnego osadu ściekowego wykorzystywanego na cele w rolnictwie oraz do rekultywacji gruntów na cele rolne, uwzględnia się zasady dobrej praktyki rolniczej, w szczególności dostosowując dawkę komunalnego osadu ściekowego pod względem zawartości azotu i fosforu do potrzeb pokarmowych roślin oraz z uwzględnieniem stosowanych na danym gruncie nawozów, środków wspomagających uprawę roślin lub dodatków do wzbogacenia gleby w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz.Urz. UE L300 z 14.11.2009, str.1-33, z późn. zm.) .”

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Nowe; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów*
Realizacja upoważnienia zawartego w art.124 ust.6 ustawy z dnia 14 grudnia o odpadach (Dz.U. z 2013 r.,poz.21)
Rozporządzenie to jest kontynuacją przepisów prawnych dotychczas regulowanych rozporządzeniami wydanymi na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach:
na podstawie art.50 ust.2 wydano:
 - *rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz.U. Nr 61, poz.549 oraz z 2009 r., Nr39, poz.320)*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Nowe; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów na podstawie art.60*
 - *rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz.U. Nr 220, poz.1858, z 2010 r. Nr 238, poz.1588 oraz z 2011 r. Nr 106, poz.622 i Nr 161, poz.966).*

Rozporządzenia te zostaną utrzymane w mocy na podstawie art.250 ust.1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach , nie dłużej niż przez 24 mc od dnia wejścia w życie ustawy.

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Nowe; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U.2013 nr 0 poz.523)*

§16 ust.8

„W przypadku eksploatacji nadpoziomowego składowiska odpadów, do budowy skarp, w tym obwałowań, kształtowania korony składowiska, a także wykonania okrywy rekultywacyjnej (biologicznej) dopuszcza się wykorzystanie odpadów, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia.”

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *(Nowe); Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U.2013 nr 0 poz.523)*

§17 ust.1

*„**Rekultywację** wykonuje się zgodnie z harmonogramem prac związanych z rekultywacją składowiska odpadów, określonym w zgodzie na zamknięcie składowiska odpadów lub jego wydzielonej części w sposób zabezpieczający składowisko odpadów przed jego szkodliwym oddziaływaniem na wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze, a także w sposób integrujący obszar składowiska odpadów z otaczającym środowiskiem oraz umożliwiającą obserwację wpływu składowiska odpadów na środowisko, stosując się materiały niebędące odpadami lub odpady, określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia”.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

Załącznik nr1

Rodzaje odpadów oraz warunki ich odzysku w procesie odzysku R14 (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami Dz.U. 2006.49.356)

13.	01 04 12	Odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopalni inne niż wymienione w 01 04 07 i 01 04 11	Do rekultywacji biologicznej zamkniętego składowiska lub jego części (tak zwanej okrywy rekultywacyjnej), przy czym grubość warstwy stosowanych odpadów powinna być uzależniona od planowanych obsiewów lub nasadzeń. W odniesieniu do odpadów o kodzie 19 08 05 stosuje się art. 43 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Odpady o kodach: 10 01 01, 10 01 02, 10 01 15 i 10 01 80 przed wykorzystaniem należy wymieszać w proporcji 1:1 z odwodnionymi osadami ściekowymi i stosować w postaci warstwy o grubości maksymalnie 1 m w przypadku nasadzeń niskich lub 2 m w przypadku nasadzeń drzewiastych.
	02 03 80	Wytłoki, osady i inne odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 02 03 81)	
	02 07 80	Wytłoki, osady moszczowe i pofermentacyjne, wywary	
	10 01 01	Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04)	
	10 01 02	Popioły lotne z węgla	
	10 01 15	Popioły paleniskowe, żużle i pyły z kotłów ze współspalania inne niż wymienione w 10 01 14	
	10 01 80	Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	
	17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	
	17 05 06	Urobek z pogłębiania inny niż wymieniony w 17 05 05	
	19 05 03	Kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania)	
	19 08 05	Ustabilizowane komunalne osady ściekowe	
	20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

Załącznik nr 2

Rodzaje odpadów oraz warunki ich wykorzystania w celach o których mowa w § 16 ust.8 oraz § 17 ust.1 nowego rozporządzenia - W SPRAWIE SKŁADOWISK ODPADÓW

2.	01 04 12	Odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopalni inne niż wymienione w 01 04 07 i 01 04 11	Wykorzystanie do wykonywania okrywy rekultywacyjnej (biologicznej). Przy czym grubość warstwy stosowanych odpadów powinna być uzależniona od planowanych obsiewów lub nasadzeń. Grubość ta nie może przekraczać 1 m w przypadku nasadzeń niskich lub 2 m w przypadku nasadzeń drzewiastych. Odpady o kodach: 10 01 01, 10 01 02, 10 01 15 i 10 01 80 przed wykorzystaniem należy wymieszać w proporcji 1:1 z odwodnionymi ustabilizowanymi komunalnymi osadami ściekowymi. Komunalne osady ściekowe wykorzystywane do wykonywania okrywy rekultywacyjnej nie mogą przekraczać warunków dla komunalnych osadów ściekowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 96 ustawy o odpadach dla komunalnych osadów ściekowych stosowanych przy dostosowywaniu gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
	02 03 80	Wytłoki, osady i inne odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 02 03 81)	
	02 07 80	Wytłoki i osady moszczowe i pofermentacyjne, wywary	
	10 01 01	Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04)	
	10 01 02	Popioły lotne z węgla	
	10 01 15	Popioły paleniskowe, żużle i pyły z kotłów ze współspalania inne niż wymienione w 10 01 14	
	10 01 80	Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	
	17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	
	17 05 06	Urobek z pogłębiania inny niż wymieniony w 17 05 05	
	19 05 03	Kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania)	
	19 08 05	Ustabilizowane komunalne osady ściekowe	
	20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.*

Realizacja upoważnienia zawartego w art.30 ust.5 ustawy z dnia 14 grudnia o odpadach (Dz.U. z 2013 r.,poz.21), do określenia rodzajów odpadów oraz warunków ich odzysku w procesach odzysku R3, R5, R11 i R12 poza instalacjami i urządzeniami, uwzględniając właściwości tych odpadów oraz możliwość bezpiecznego dla środowiska i zdrowia ludzi wykorzystania tych odpadów.

Dotychczas zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz.U.2006 r., Nr 49, poz.356)

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami. Zgodnie z art.222 ustawy dnia 14 grudnia o 2012 odpadach, procesy odzysku odpadów dotychczas kwalifikowane jako procesy: **R14** – Inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części i **R15**- Przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku ,w tym do recyklingu, zostały przekwalifikowane na procesy:*
 - ***R3** – Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostownie i inne biologiczne procesy przekształcania):*
 - ***R5** – Recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.*
- *R11 – Wykorzystanie odpadów uzyskanych w wyniku któregośkolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R10;*
- *R12 – Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów w pozycji R1-R11.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz.U.2006 r.,nr 49, poz.356)*

W punkcie Lp.1 załącznika -rodzaje odpadów oraz warunki ich odzysku poza instalacjami i urządzeniami zaproponowano zmianę dotychczasowego warunku dotyczącego wypełniania terenów niekorzystnie przekształconych takich jak zapadliska, nieeksploatowane odkrywkowe wyrobiska lub wyeksploatowane części tych wyrobisk o następującym brzmieniu:

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz.U.2006 r.,nr 49, poz.356)*
„1) planowane działania są lub będą określone w trybie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w trybie przepisów prawa budowlanego, albo w drodze decyzji określającej zakres, sposób i termin zakończenia rekultywacji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.-Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r., nr 25, poz.15, z późn.zm.) lub ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r., nr 121, poz.1266, z późn. zm.)”

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.*

Nowy warunek brzmi następująco punkcie Lp.1 załącznika :

„1) planowane działania są określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo jest zgodne z przeznaczeniem wynikającym z odrębnych przepisów albo jest określone w trybie decyzji w sprawie rekultywacji i zagospodarowania gruntów rolnych lub leśnych na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r. nr 121, poz.1266, z późn.zm) lub decyzji w sprawie rekultywacji i zagospodarowania gruntów po działalności górniczej na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.- Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. nr 163, poz.981 z późn. zm.)”.

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.*

Przedmiotowa zmiana została wprowadzona ze względu na fakt, iż w obecnym stanie prawnym brak jest możliwości zweryfikowania na etapie wydawania decyzji na odzysk lub unieszkodliwianie czy prowadzone działania w przyszłości będą określone w trybie powyżej wskazanych przepisów.

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami. W punkcie **Lp.1 załącznika** zmieniono również drugi warunek dotyczący wypełniania terenów niekorzystnie przekształconych (zapadliska, nieeksploatowane odkrywkowe wyrobiska lub wyeksploatowane części tych wyrobisk). Z dotychczasowego brzmienia:” w przypadku stosowania zagospodarowania metodami bezglebowymi z przeznaczeniem terenu na użytki zielone, tereny rekreacyjne,, leśne wypełnianie terenu odpadami o kodach 01 01 02, 01 04 12 i 01 04 81 można stosować do poziomu otaczającej powierzchni”, **usunięto użytki zielone i tereny leśne**, gdyż nie można przeznaczyć terenu bezglebowego na użytek zielony lub leśny.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami. W punkcie **Lp.1 załącznika** zmieniono dotychczasowy warunek dla wypełniania terenów niekorzystnie przekształconych odpadami o kodzie *ex 10 01 82*, tj. odpadami pochodzącymi z palenisk fluidalnych, w brzmieniu „2) wypełniany teren niekorzystnie przekształcony znajduje się poza obszarem zagrożonym zalewaniem wodami napływowymi” na warunek: „2) wypełniany odpadami teren niekorzystnie przekształcony znajduje się poza obszarem, na którym istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego, o których mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r.,poz.145, z późn. zm.)”*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.*

Brak w prawodawstwie polskim definicji obszaru zagrożonego zalewaniem wodami napływowymi.

*Przepisy art.88d ust.2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.- Prawo wodne, odnoszą się do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i obszarów na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub, na których istnieje prawdopodobieństwo **zagrożenia ekstremalnego**. Obszary te zostaną określone na mapach zagrożenia powodziowego.*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami. W punkcie **Lp.1 załącznika** usunięto obowiązek przeprowadzenia w ramach monitoringu, wskaźnikowych badań **sumy WWA i zawartości boru**, które dotychczas były obowiązkowe w przypadku wypełniania terenów niekorzystnie przekształconych odpadami o kodach: ex 10 01 01- Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04)- nie pochodzące z palenisk fluidalnych, ex 10 01 02 – Popioły lotne z węgla – nie pochodzące z palenisk fluidalnych, ex 10 01 80 – Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych – nie pochodzące z palenisk fluidalnych, ex 10 01 82 – Mieszanki popiołów*

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami. lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych (metody suche i półsuche odsiarczania spalin oraz spalanie w złożu fluidalnym) – pochodzące a palenisk fluidalnych.*
Badanie sumy WWA i zawartości boru w ww. przypadku nie znajduje uzasadnienia.

Wybrane aspekty prawne procesu rekultywacji – projekty przepisów

- *Projekt; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia...w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.*

W punkcie Lp.1, Lp.5 i Lp.12 załącznika do rozporządzenia dopisano dodatkowy warunek, niezbędny dla wykorzystania odpadów do wypełniania wyrobisk, o następującej treści:

„planowane działania nie spowodują bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku w rozumieniu przepisów art.6 pkt 11 ustawy z dnia 30 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U.z 2007 r.,nr75, poz.493, z późn. zm.)”